

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

*Присвячується 50-річчю з дня заснування
кафедри духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв РДГУ*

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 13

**Rivne
2021**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ**

*Присвячується 50-річчю з дня заснування
кафедри духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв РДГУ*

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 13

**м. Рівне
2021**

УДК 780.8 : 780.64

I-90

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації *серія KB № 19865-9665 P***Збірник наукових праць видається з 2006 року.***Друкується за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 3 від 25 березня 2021 р.)***Редакційна колегія:****Цюлюпа С.Д.**, заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **голова редакційної колегії**;**Палаженко О.П.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар**;**Карняк А.Я.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;**Качмарчик В.П.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Рада Славінська**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Стоян Караїванов**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Пьотр Лято**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Краків, Польща;**Скороходов В.П.**, доктор культурології, професор, м. Мінськ, Республіка Білорусь;**Леонов В.А.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Ростов-на-Дону, РФ;**Круль П.Ф.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;**Громченко В.В.**, доктор мистецтвознавства, професор, м. Дніпро;**Сверлюк Я.В.**, доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Вовк Р.А.**, кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Яковчук Н.Д.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Київ;**Яковчук О.М.**, професор, заслужений діяч мистецтв України, м. Київ;**Кушнірук О.П.**, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник НАН України, м. Київ;**Гишка І.С.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Львів;**Прокопович Т.Ю.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Рівне;**Овчар О.П.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Харків;**Цюлюпа Н.Л.**, кандидат педагогічних наук, доцент, м. Рівне.**Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя.** Збірник наукових праць. Випуск 13 / Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2021. – 180 с.

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

DOI 10.35619 префікс

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на духових інструментах.

Наукові статті висвітлюють корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких закладів вищої освіти і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 780.8 : 780.64

**Збірник індексується в міжнародних науково-метричних базах
Google Scholar та Academic Resource Index Research Bib.***За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.**Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

DOI 10.35619 префікс

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2021

© Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ, 2021

© Видавництво "Волинські обереги", 2021

З М І С Т

Історія та теорія музичного мистецтва

Цюлюпа С.Д. Еволюція діяльності кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ на ниві культури і мистецтва України	7
Вовк Р.А. Месіанство професора Володимира Апатського... ..	15
Леонов В.А. Теория исполнительства на духовых инструментах и терминология	23
Прокопович Т.Ю. «Contra spem spero» Володимира Рунчака: жанрово-стилістичний аспект	26
Скороходов В.П. Знаменитый земляк Владимир Николаевич Апатский	30
Гишка І.С. Труба у визначних творах композиторів XIX – початку XX століть (теситурно-виконавська проблематика)	37
Дондаков Ю.М. В.М. Апатський – вчитель мого життя!	45
Piotr Lato. Trio na klarnet, skrzypce i fortepian op. 53 Karola Rathausa. Refleksje od strony interpretacyjno-wykonawczej w obliczu niedawnego prawykonania utworu	48
Старко В.Г. В.М. Апатський – очільник української фаготової школи.....	53
Мельник О.Ю., Гундер П.М. Кларнетисти Івано-Франківської області: історико-ретроспективна розвідка	58
Трачук Л.Д. Перлина культури Подільського краю	65
Алтухов В.М. Три мистецькі вершини таланту Володимира Апатського	70
Віятник М.Ф., Жеграй Б.Б., Кушнірик М.М. Міжнародний конкурс молодих трубачів та валторністів імені Мирона Старовецького 1999-2018 роки: історичні аспекти становлення і діяльності.....	72
Скаб'як Я.М., Цюлюпа Н.Л. Відділ духових та ударних інструментів Калуського фахового коледжу культури і мистецтв в освітньому просторі Прикарпаття	78
Палаженко О.П., Вознюк І.М. Постать Самусенка Євгенія Федоровича у формуванні саксофонової школи міста Рівного.....	81
Кавунник О.А. Ретроспекція творчості Тимофія Докшицера й Валерія Посвалюка в контексті музикознавчої регіоніки.....	84
Гайдабура О.Д., Гайдабура В.О. Реформація та удосконалення естрадно-інструментального жанру в мистецькому житті України	88
Левчук О.А. Трубачі Хмельниччини в історії духового інструментально-оркестрового виконавства Поділля.....	94
Макаров Є.П. Естрадно-симфонічний оркестр Рівненського обласного академічного українського музично-драматичного театру в історії музичного мистецтва Волинського Полісся	97

Педагогіка та методика духового виконавства

Карп'як А.Я. Парадокси професії: у пошуках стилю (наукова праця під керівництвом народного артиста України, доктора мистецтвознавства, професора Апатського В.М.).....	100
Яковчук О.М. Ансамбль дерев'яних духових інструментів: композиційний ресурс використання фольклору.....	108
Концевич О.Ю. Виконавський універсалізм мистецтва трубача як сучасна стратегія.....	112
Максименко Д.П. «Скарамуш» для саксофона з оркестром Д. Мійо: Інноваційні риси програмної романтичної сюїти.....	117
Фіськов Г.М. Формування метро-ритмічного чуття у студентів в процесі оркестрового музикування.....	122
Яковчук Н.Д. Жанр сюїти в творчості Олександра Яковчука.....	125
Кашперський В. П. Сучасні проблеми поняття культури звуку виконавців на духових інструментах.....	129
Голобородов Д.Ю. Специфіка підбору музичних інструментів та навчального репертуару для майбутніх мультиінструменталістів.....	131
Жульєва Л.В. В. Успенський. Концертино для тромбона з оркестром.....	135
Жульєв А.П. Система розігрування тромбоніста.....	142
Нижник Ю.В. Порівняльний аналіз постановок мундштука на губах музиканта-тромбоніста.....	147
Димченко С.С. Історія та розвиток методик гри на ударних інструментах.....	150
Крет М.В., Левчук Н.О. Музика як психотерапевтичний засіб впливу на емоційний стан людини.....	154
Терлецький М.М. Оркестрово-ансамблева підготовка духового оркестру як шлях до професійного зростання.....	158
Відомості про авторів.....	164
Презентація сучасних наукових, навчально-методичних та нотних видань духовиками України та зарубіжжя (2010-2021 роки).....	167

I премія – Андрейчук Михайло (Одеса).

II премія – Недашківський Олег (Київ); Вільчинський Вадим (Одеса);

III премія – Подлюк Олена (Одеса); Морозович Олександр (Одеса).

Наступний IX-ий Міжнародний конкурс молодих трубочів та валторністів імені Мирона Старовецького пройде 4-9 травня 2021 року.

Організатори конкурсу запевняють, що відкриті до обговорення конструктивних пропозицій, готові сприймати критику і побажання, запрошують на наступні конкурси.

Література

1. Кіцила Ю. Музыка сердца дарована учням. – Тернопіль: Видавництво Тернопільського обласного державного музичного училища імені С. Крушельницької, 2016. – 32 с.

УДК 780.64.03:378(477.87)

ORCID. <https://orcid.org/0000-0001-8036-3917>

ORCID. <https://orcid.org/0000-0001-7063-420X>

Скаб'як Я.М.,
м. Калуш
Цюлюпа Н.Л.,
м. Рівне

ВІДДІЛ ДУХОВИХ ТА УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ КАЛУСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ПРИКАРПАТТЯ

Анотація. У статті прослідковуються передумови, шляхи становлення Калуського коледжу культури і мистецтв, досліджується сутність та організація культурно-просвітницької діяльності відділу духових та ударних інструментів навчального закладу та його роль у розвитку духової музики на Прикарпатті.

Ключові слова: Калуський коледж культури і мистецтв, духової музики, культурно-просвітницька діяльність.

Annotation. The article traces the preconditions and ways of formation of Kalush College of Culture and Arts, investigates the essence and organization of cultural and educational activities of the department of wind and percussion instruments of the school and its role in the development of wind music in the Prykarpattia Region.

Key words: Kalush College of Culture and Arts, wind music, cultural and educational activities.

Нагальною потребою сучасної музичної освіти стає вивчення духовної виконавської культури, відтворення історичної картини становлення та розвитку навчальних закладів мистецького спрямування, ґрунтовний аналіз та вивчення історичного досвіду їх організації та діяльності. Одним із таких закладів є Калуський коледж культури і мистецтв, вивчення діяльності якого є надзвичайно важливим і актуальним, з огляду на багату і цікаву історію виникнення та особливості побудови навчально-виховного процесу.

Аналіз досліджень за темою. Питанням культурно-просвітницької діяльності на Прикарпатті присвячені праці О. Аркуши, К. Кондратюка, О. Сухого. Проблеми розвитку освіти та жанру духової музики в регіоні знайшли відображення у працях А. Волошина, А. Ігната, С. Цюлюпи, В. Мандрика, С. Осипенка.

Однак, суттєвою прогалиною, на наш погляд, є відсутність наукових праць з ґрунтовним і систематизованим вивченням культурно-просвітницької та творчої діяльності Калуського коледжу культури і мистецтв та відділу духових та ударних інструментів, тому **метою статті** є розгляд передумов створення та становлення відділу та його ролі в культурно-мистецькому житті Прикарпаття.

Перлина Галицького Покуття, Калуш, мальовниче місто, обплетене притоками Дністра річками Лівкою та Лівницею, має дуже сприятливе географічне розташування та надзвичайно багату та цікаву історію, яка повторює історію багатостраждальної України. Калуш пам'ятає набіги татар, поневолення польською шляхтою, пута кріпосницької системи Австро-Угорської монархії, жорстокі притиски та репресії радянської влади.

Не менш цікава та насичена подіями історія освіти та культури Калуша. Вже наприкінці XIX століття в місті активно відкриваються народні школи та гімназія, в яких навчання ведеться на українській мові, свою діяльність розпочала філія культурно-просвітницького товариства "Рідна школа", учительська семінарія, бурса та навчальні курси для неписьменних.

Виклад основного матеріалу. Більше як шістдесят років на території Галицького Покуття існує коледж, який готує працівників культури і мистецтв, представників однієї з найгуманніших професій, що покликана виховувати у людей високі естетичні смаки, любов до національної культурної спадщини, народних звичаїв, традицій і обрядів. В області практично немає ні села, ні міста, де б не працювали випускники цього навчального закладу.

Славу коледжу культури і мистецтв здобувають творчі колективи, мистецтву яких аплодували не тільки в Україні, а й закордонні поціновувачі високої духовності.

Далеко за межами України знають творчі колективи коледжу – народний аматорський ансамбль танцю "Мереживо", народний аматорський оркестр народної музики "Трембіта", народний аматорський вокально-етнографічний ансамбль "Намісто" та багато інших колективів.

За роки існування, навчальний заклад підготував сотні спеціалістів, які працюють викладачами в музичних, хореографічних, художніх школах та гуртках, керівниками самодіяльних колективів, артистами ансамблів, оркестрів, організаторами та керівниками дитячих гуртків, бібліотекарами тощо.

Відділ духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв має багату і цікаву історію. Він був створений одним із перших, ще в Снятинському технікумі, який готував культурно-освітніх працівників з 1962 року.

Фундатором і першим завідувачем відділу духових та ударних інструментів став надзвичайно талановитий музикант, випускник Львівської консерваторії по класу тромбона Козоровицький Петро Романович, який став першим керівником духового оркестру училища. Під керівництвом цього талановитого музиканта, духовий оркестр проводив активну культурно-просвітницьку діяльність на теренах району та області.

З 1966 по 1976 роки завідувачем відділу духових та ударних інструментів Снятинського технікуму став Ярошевський І.М. В той період на відділі працювали Григораш І.М., Когут О.М., Костисько П.Д., Філяк В.О., Прибора В.М., Атаманюк М.С., Онищук Д.О., Пастушок В.С., Сливка Л.В., Какапич О.М., Смирнов О.О.

Рішенням Івано-Франківського управління культури, у 1976 році навчальний заклад був перенесений у місто Калуш. Першим завідувачем відділу духових та ударних інструментів вже Калуського училища культури став Пастух А.Б. Цей період історії відділу характеризується значним оновленням педагогічного складу навчальної структури. На роботу на відділ були запрошені молоді, талановиті педагоги-музиканти: Боднар Б.І., Марищук М.С., Малиш Т.О., Малиш В.В., Черпак В.І.

В цей період очолив духовий оркестр відділу надзвичайно талановитий музикант Малиш Т.О., під керівництвом якого колектив неодноразово приймав участь і ставав переможцем різноманітних конкурсів, фестивалів та оглядів.

У 1983 році на відділі духових та ударних інструментів Калуського училища культури був створений естрадний ансамбль, який згодом розширився до естрадного оркестру. Організатором і першим керівником цього колективу став молодий викладач Бевзюк М.П. Цей колектив став концертною візитівкою не тільки відділу, а й всього навчального закладу. У 1996 році за вагому концертно-творчу роботу цьому славетному колективу було присуджено почесне звання "Народний самодіяльний естрадний оркестр".

У різні часи відділ духових та ударних інструментів Калуського училища культури очолювали Кофлер В.І., Марущук М.С.

З 1991 по 1999 р. на цій посаді перебував Черпак В.І. В цей період в навчальному закладі відкривається ще одна спеціалізація: "Духові та естрадні інструменти", що значно підвищило зацікавленість молодих музикантів і привело до значного зростання кількості абітурієнтів.

У 1998 році керівником духового оркестру відділу став Какапич О.М., а керівником естрадного оркестру став Гринчук С.С., а згодом Скаб'як Я.М., який у 1999 році, в зв'язку з призначенням Черпака В.І. на посаду заступника директора училища, очолив відділ духових та ударних інструментів, а згодом – і духовий оркестр.

За роки існування відділ духових та ударних інструментів підготував близько 800 спеціалістів, серед яких дипломанти та лауреати регіональних, всеукраїнських конкурсів та фестивалів. Більшість випуск-

Завідувач відділу Я. Скаб'як

ників відділу продовжили навчання у вищих закладах освіти. Відділ пишається своїми випускниками, серед яких є солісти військових оркестрів Збройних сил України, педагоги, організатори і керівники самодіяльних колективів тощо.

На даний час на відділі духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв працюють надзвичайно талановиті музиканти і педагоги, віддані своїй справі спеціалісти, серед яких:

завідувач відділом Скаб'як Ярослав Михайлович, викладач вищої категорії, викладач-методист. Музичну освіту отримав у Івано-Франківському музичному училищі імені Дениса Січинського (1983 р.) та Астраханській державній консерваторії (1990 р.) по класу труби та валторни. Більше двадцяти років він є художнім керівником та головним диригентом Народного естрадно-духового оркестру відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв, є автором методичних посібників та методичних рекомендацій для студентів, науково-мистецтвознавчого дослідження "Історія та сучасність духової музики у Долині", яке увійшло до другого видання підручника "З історії Долини".

Духовий оркестр коледжу, керівник Я. Скаб'як

Мелень Любомир Андрійович. Музичну освіту здобув у Дрогобицькому музичному училищі імені В. Барвінського по класу флейти та Львівській національній музичній академії імені М. Лисенка. З 2010 р. працює в Калуському коледжі культури і мистецтв і є організатором та керівником квартету флейтистів. Любомир Андрійович неодноразово ставав лауреатом міжнародних та всеукраїнських конкурсів та фестивалів.

Петриляк Ярослав Ярославович. Навчався у Інституті мистецтв Прикарпатського університету ім. В. Стефаника по класу ударних інструментів, в республіці Польща в літній джазовій школі для обдарованих виконавців в місті Chodziedz, де отримав якісну освіту в кращих музикантів Європи та Канади. Студенти класу Петриляка Я.Я. неодноразово приймали участь у регіональних та всеукраїнських конкурсах виконавців на духових та ударних інструментах, на яких отримували дипломи лауреатів та дипломантів.

Сисак Юрій Михайлович – викладач по класу валторни. Навчався у Київському національному університеті культури і мистецтв, Неодноразово ставав лауреатом міжнародних та всеукраїнських конкурсів та фестивалів. З 2017 року є керівником Рожнятівського муніципального духового оркестру.

Федорів Роман Дмитрович, викладач вищої категорії, музичну освіту здобув у Харківському інституті культури по класу кларнета та саксофона. Федорів Р.Д. є активним учасником Калуського та Рожнятівського муніципальних оркестрів, також народного оркестру народної музики "Струни Прикарпаття" будинку культури "Юність" м. Калуш, народного оркестру народних інструментів

будинку культури імені А. Могильницького (мікрорайон Підгірки) та духового оркестру (мікрорайон Хотінь) м. Калуш.

Кіндюх Наталія Іванівна, старший викладач по класу флейти, навчалась у Прикарпатському університеті ім. В. Стефаника. Неодноразово нагороджувалась грамотами міського голови, обласного та міського управління культури, національностей та релігій, дипломами і подяками за високу професійну майстерність та підготовку учасників до всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів.

Грицак Ігор Ярославович, випускник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Є організатором брасс-квінтету "Калуш брасс".

Грицак Любомир Олексійович музичну освіту здобув у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника. З 2020 року працює викладачем відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв.

Поряд з концертно-творчою, навчально-методична робота є однією з основних сфер діяльності викладачів відділу духових та ударних інструментів Калуського коледжу культури і мистецтв, і важливою складовою всього навчально-виховного процесу. Це підготовка та публікація навчально-методичних посібників, методичних вказівок та рекомендацій, нотних репертуарних збірників та хрестоматій, аранжувань та інструментовок для оркестрових та ансамблевих колективів тощо.

Висновки. Діяльність викладачів та концертмейстерів відділу духових та ударних інструментів Калуського фахового коледжу культури і мистецтв відіграла важливу роль у вихованні творчої молоді, сприяла забезпеченню керівниками самодіяльних духових оркестрів, викладачами початкових мистецьких закладів освіти, артистами муніципальних духових оркестрів та професійних творчих колективів Прикарпаття..

Література

1. Апатский В.Н. История духового музыкально-исполнительского искусства. Крига 2. / Учебное пособие. – К.: ТОВ "Задруга", 2012. – 408 с.
2. Аркуша О. Час народів Історія України XIX століття: Навчальний посібник / Аркуша О, Кондратюк К., Мудрий М., Сухий О. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2016. – 408 с.
3. Круль П.Ф. Східнослов'янська інструментальна культура: історичні витoki і функціонування. – Івано – Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2006. – 164 с.
4. Цюлюпа С.Д. Духові оркестри України на межі XX – XXI століть (статистичний аналіз) / С.Д. Цюлюпа, // Зб. матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя". – Рівне : Волинські обереги, 2008 – Вип. 3 – Упорядник С.Д. Цюлюпа. С. 123–127.

УДК 78. 091.73

ORCID. <https://orcid.org/0000-0002-6992-8929>

ORCID. <https://orcid.org/0000-0003-4458-6325>

*Палаженко О.П.,
Вознюк І.М.,
м. Рівне*

ПОСТАТЬ САМУСЕНКА ЄВГЕНІЯ ФЕДОРОВИЧА У ФОРМУВАННІ САКСОФОНОВОЇ ШКОЛИ МІСТА РІВНОГО

Анотація. Виконавство на духових інструментах спрямоване на засвоєння і відтворення музичного досвіду людства й тим самим на розвиток національної самосвідомості молоді. В статті розкрито основні засади становлення саксофонової школи у місті Рівному та вплив на даний процес талановитого педагога та виконавця, основоположника академічної школи виконавства на саксофоні у Рівненському музичному училищі Самусенка Євгенія Федоровича. Також в даній публікації розкрито методичну діяльність Самусенка Є. Ф., яка в більшій своїй мірі була зорієнтована на музичні заклади освіти I–II рівнів акредитації, а також проаналізовано кращих випускників класу Євгенія Федоровича Самусенка.

Ключові слова: саксофонове виконавство, викладач, Самусенко Євгеній Федорович.

Annotation. The article reveals the basic principles of the formation of the saxophone school in the city of Rivne and the influence of Samusenka Eugene Fedorovich on this process. After graduating from the Lviv Conservatory from 1977 to 1986, Yevhen Fedorovych worked as a lecturer at the Department of Wind and Percussion Instruments at the

Наукове видання

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

ВИПУСК 13

Редактор-упорядник
Степан Цюлюпа

Верстка
Віталій Власюк